

Motion till riksdagen 2021/22:1543

av **Serkan Köse och Thomas Hammarberg (båda S)**

Mänskliga rättigheter kränks i Xinjiang

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de allvarliga kränkningarna av mänskliga rättigheter i Xinjiang måste bemötas med tydliga ställningstaganden och internationella initiativ och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Svåra kränkningar av mänskliga rättigheter fortsätter i den kinesiska autonoma regionen Xinjiang. Det är angeläget att omvärlden reagerar. Internationella protester och granskningar behövs mer än någonsin. Det kinesiska styrets försäkringar om att allt är harmoniskt i Xinjiang stämmer illa. Dess vägran att låta FN:s människorättsorgan granska situationen på plats bör inte accepteras.

Det är svårt för människorättsorganisationer att utreda förhållandena i Xinjiang på grund av den enorma övervakningsapparatur som finns på plats och risken för att uppgiftslämnare ska råka illa ut. Det är svårt att bekräfta de sistnämnda människorättskränkningarna. Trots detta har några av dem kunnat samla och bekräfta viktig information.

Under 2021 har Amnesty International släppt två nya rapporter rörande läget i Xinjiang. Human Rights Watch har publicerat en rapport som stöttar de undersökningar och dokument som visar att den kinesiska regeringen har begått, och fortsätter att begå, brott mot mänskligheten mot den muslimska befolkningen.

I en av Amnestys rapporter vittnar över 50 före detta lägerfångar om de extrema åtgärder kinesiska myndigheter vidtagit för att utrota den kultur och de traditioner och språk som finns bland regionens muslimska etniska grupper. Rapporten innehåller ytterligare vittnesmål om systematisk tortyr, hjärntvätt, tvångssterilisering, misshandel och sexuella övergrepp, tvångsarbete, tvångsaborter, tvångssterilisering och extrem övervakning, både i och utanför lägren. Frihetsberövanden sker godtyckligt och för vad som tycks vara ett fullt lagligt beteende som att äga campingutrustning eller att kommunicera med någon som befinner sig utomlands.

Massinterneringen, i kombination med systematiskt förtryck, har även hindrat uiguriska föräldrar som befinner sig utomlands från att återvända till Kina för att återförenas med sina barn. Situationen har även gjort det omöjligt för barnen själva att lämna landet och återförenas med sina föräldrar. Till en början kunde många föräldrar ha en viss kontakt med barnen, men när släktingar som passat barnen själva togs till interneringsläger eller fängslades upphörde kontakten helt. För många föräldrar har deras vistelser utomlands långsamt och obevekligen förvandlats till exil. Enligt undersökningar estimeras det att fram till år 2019 hade omkring 900 000 barn, inklusive barn i förskoleåldern, separerats från sina föräldrar och bodde på barnhem eller internat-skolor.

Rapporter från Inre Mongoliet i september 2020 visar att elever, lärare och föräldrar har gått ut och protesterat mot att kinesiska centralmyndigheter beslutat att minska eller upphöra med undervisning på mongoliska, då de är rädda att detta är första steget i en kampanj för att utradera deras kulturella särart. Kinesiska myndigheter har slagit till hårt mot dessa manifestationer, och nu sprider sig oron för att även Inre Mongoliet kommer att drabbas hårdare av människorättskränkningar i kölvattnet av dessa protester.

Sverige bör fortsätta att agera inom FN och EU för att ställa styret i Kina till svars för de människorättskränkningar som pågår i Xinjiang och andra delar av Kina. FN:s råd för mänskliga rättigheter bör snarast genomföra en specialsession med inriktning på detta, i linje med vad FN:s egna människorättsexperter har föreslagit. Sverige bör stödja och arbeta för detta.

Det är viktigt att kränkningar av mänskliga rättigheter även i Kina kan granskas av FN. Alltför många medlemsstater försvårar detta av ekonomiska och maktpolitiska skäl. Desto viktigare att Sverige, liksom EU, ger tydligt stöd till organ och oberoende experter inom FN att granska, rapportera och föreslå åtgärder mot kränkningar av mänskliga rättigheter i Kina.

Serkan Köse (S)

Thomas Hammarberg (S)